

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
14 december 2023 (mondelinge uitspraak 12 december 2023)

Zitting: 12 december 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van
De mondelinge behandeling heeft via beeld -en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 070

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

1. Klager is het niet eens met de medicatie (Haldol) die is aangezegd. Hij heeft het niet nodig. Hij zat in een verkeerde situatie maar dat is nu over.
2. Klager is het niet eens met de opname op een gesloten afdeling. Klager vindt dat hij gewoon naar huis kan. Klager is bereid om begeleiding thuis te krijgen.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 5 december 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3
- Op 7 december 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 7 december 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 12 december 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 11 december 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 12 december 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op 12 december 2023 aan klager, aangeklaagde en de pvp meegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van de medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van de depot medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op Hij heeft een psychiatrisch blanco voorgeschiedenis. Hij heeft een IQ-onderzoek in 2014 gehad, waaruit een laag tot zeer laaggemiddeld IQ van 65-75 bleek. Bij klager is er sinds ruim acht maanden sprake van psychotische symptomen in de vorm van wanen en hallucinaties. Hierdoor wordt het sociaal en beroepsmatig functioneren negatief beïnvloed. Klager is op 29 november 2023 met een crisismaatregel opgenomen, vanwege verward gedrag waarbij overlastmeldingen van burens en sprake van een manisch psychotische ontregeling.

Op 1 december 2023 heeft de rechtbank Midden- Nederland, locatie Lelystad, een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend tot en met 22 december 2023, waarbij, onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, de opname en het toedienen van medicatie zijn toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 1 december 2023 onderzocht en op 1 december 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 4 december 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 4 december 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 4 december 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: de opname en het toedienen van medicatie.

De zorgverantwoordelijke stelt dat de psychotische stoornis klager in de thuissituatie aanzette tot fysieke agressie richting derden. Eerder gestarte pogingen tot ambulante hulpverlening kwamen niet van de grond. Opname is doelmatig omdat het gevaar voor derden afwendt en behandeling mogelijk maakt. Er is op dit moment sprake van een ernstige psychiatrische stoornis. Uit de psychotische stoornis komt het risico op ernstig nadeel voort. De eerste keus (gouden standaard) behandeling van een psychotische stoornis is medicatie. Omdat klager de medicatie weigert dient dit gedwongen te worden toegediend. Als klager de orale medicatie weigert is intramusculaire het meest passende en veilige alternatief.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klager op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die hij zal krijgen.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat antwoordt hij dat het uitstekend met hem gaat. Hij drinkt zijn chocomelk en doet zijn ding. Een beetje bewegen, mensen helpen, meedoen met activiteiten, op zijn telefoon kijken en dat soort dingen.

Gevraagd of aangeklaagde klager heeft verteld wat zijn perspectief is antwoordt hij dat hij denkt aan zijn voeding. Aangeklaagde heeft alleen verteld over verplichte medicatie. Klager geeft aan geen medicatie te gebruiken en zegt geen misbruik te maken van alcohol, amfetaminen en dergelijke en gebruikt, nu bij de opname, geen drugs. "Ik leef het leven wat ik moet leven". Klager zegt dat hij nooit medicatie heeft gehad en dat dit zo moet blijven.

Op de vraag waarom klager op de deur van de buurman heeft gebonkt antwoordt hij dat hij dit deed uit pure frustratie, omdat er misbruik werd gemaakt van zijn geestelijke toestand. Hij zegt dat als hij zichzelf niet kan zijn en als hij gedwongen wordt, hij dit weer zal doen. Ook werd bedreigd dat men zijn kind in stukken zouden hakken. De buurman heeft hem geschopt.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat hij geen aanvullingen heeft en dat hij heeft kunnen zeggen wat hij wilde zeggen. Ook geeft hij aan dat er goed naar hem is geluisterd.

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen antwoordt zij dat het nu beter met klager gaat en dat hij weer naar huis kan. Medicatie vindt klager niet nodig en de behandeling die hij nu krijgt vindt klager niet effectief. Ook herkent hij zich niet in het verweer van aangeklaagde.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de escalatie heeft geleid tot opname. De verhuurder heeft de crisisdienst ingeschakeld. Dit heeft geleid tot opname middels een crisismachtiging. De opname werd veroorzaakt door een psychotische stoornis. Klager dacht dat hij vergiftigd werd met salpeterzuur en dacht dat de mensen in de kliniek in het complot zaten. Er is op dit moment nog steeds sprake van een psychotische stoornis. De opname is nodig om deze stoornis te behandelen en hiervoor is een antipsychoticum noodzakelijk.

Op de vraag waarom het gebruik van drugs niet in de schriftelijke reactie wordt genoemd en cannabis een psychose kan uitlokken of in standhouden antwoordt aangeklaagde dat klager op drugs wordt gecontroleerd.

Gevraagd naar de prognose tot herstel antwoordt aangeklaagde dat er geen relatie wordt gezien tussen het gebruik van de cannabis en de psychotische stoornis. Er is sprake van schizofrenie en medicamenteuze behandeling is nu noodzakelijk. De manier waarop klager dit beleeft zal door de behandeling met een antipsychoticum gaan veranderen. Aangeklaagde vertrouwt erop dat door deze medicatie de psychotische symptomen worden bestreden zodat er weer

perspectief ontstaat en klager zijn leven weer kan oppakken.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de verplichte opname nodig is om te kunnen behandelen. Er is geen ziektebesef en -inzicht. Als de behandeling met een antipsychotica wordt gestart, zal er verbetering gaan optreden. Vrijheden kunnen dan stap voor stap worden uitgebreid.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt aangeklaagde dat het kan gaan om Haldol als antipsychoticum. Aangeklaagde is van plan om klager te behandelen volgens de richtlijnen. Dit wordt nog verder met klager besproken. In het kader van de richtlijnen zou olanzapine ook een optie kunnen zijn, dan wel amisulpride. Van belang bij de keus is ook of het antipsychoticum indien nodig intramusculair kan worden toegediend. Het is dus niet alleen Haldol dat als antipsychoticum wordt overwogen.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel van 1 december 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg stelt de er voldoende aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld, wordt voldaan.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 1 december 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft op 1 december 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 4 december 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 4 oktober 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 4 december 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat zonder de opname en de toediening van medicatie een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager brengt anderen letsel toe, roept met zijn gedrag agressie over zichzelf op en brengt vernielingen aan. Hij dreigde mensen te willen wurgen, onthoofden of naar de keel te willen grijpen.

Klager weigert medicatie. Er is geen sprake van ziektebesef en ziekte inzicht en opname is noodzakelijk om de stoornis te behandelen. Het is goed dat de behandelend psychiater met klager bespreekt welk type antipsychoticum dit dan gaat worden.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is. Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot de opname en het toedienen van medicatie voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de vorm van verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvggz **ongegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. drs. A.M.M. van Breugel, voorzitter,
Dhr. drs. P.J. van Dalen, psychiater,
Mw. M.M. van Wiggen, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. E. Bos, ondersteuner (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.